

ARKTISET KULTTUURIT

POHJOISET ALKUPERÄISKANSAT

- Metsästys ja kalastus ovat yhteisöjen tärkeimmät elinkeinot (liikkuva elämäntapa).
- Euraasiassa esiintyy myös porotaloutta (esim. saamelaiset).
- Yhteisöt ovat varsin pieniä verrattuna etelän maanviljelyskulttuureihin.
- Elinkeinoilla on voimakas yhteys perinteiseen elämäntapaan ja kulttuuriin.

KULTTUURIEN KOHTAAMINEN ARKTISILLA ALUEILLA

Arktisten alueiden vetovoima:

- turkikset
- kala
- valaat
- hylkeet
- kauppaväylät
- maanviljelysmaa?

Kohti pohjoista

- Suomalaiset, skandinaavit ja venäläiset asuttavat Lapin 1500-luvulta lähtien.
- Venäläiset valtaavat Siperian 1600-luvun loppuun mennessä.
- Grönlannissa skandinaaveja keskiajalla; Tanskan haltuun 1700-luvulla.
- Eurooppalaisia siirtolaisia Pohjois-Amerikan arktisille seuduille 1700-luvulla.

Alkuperäiskansojen ongelmat:

- taudit, alkoholi ja väkivalta
- kilpailu alueen luonnonvaroista ja maa-alueista
- pyyntielinkeinojen taantuminen
- joillakin alueilla etelästä saapuneiden enemmistö (esim. Lapissa)

POHJOISET ALKUPERÄISKANSAT TÄNÄÄN

helposti muokattavissa.
kokeilemään on kielletty.

VIIME VUOSIKYMMENINÄ ARKTISTEN KANSOJEN ASEMA ON PARANTUNUT:

- Saamelaiskulttuurien aseman virallistaminen ja saamelaiskäräjät
- Grönlannin eskimoilla laaja itsehallinto (Kalaallit Nunaat)
- Kanadan inuiittien itsehallinto Nunavut
- Alaskan alkuperäiskansoille rahallisia korvauksia ja omistusoikeus laajoihin maa-alueisiin

TOISAALTA:

- Venäjällä tilanne on huonompi
- Valtaväestöllä on kasvavia taloudellisia intressejä arktisilla alueilla
- Ilmastonmuutos on suuri haaste alkuperäisyhteisöille

VALTAVÄESTÖ JA ALKUPERÄISKULTTUURIT

”... Valtaväestön edustajien pukeutuminen alkuperäiskansan perinteiseen asuun on kiistanalainen asia. Pohdi parisi kanssa, pitäisikö esimerkiksi saamelaisilla olla yksinoikeus saamenpuvun käyttöön?”

SAAMELAISET

- Saamenmaa (Sápmi) ulottuu Suomen, Ruotsin, Norjan ja Venäjän alueille.
- Arviot saamelaisten määrästä vaihtelevat, koska saamelaisuuden tunnusmerkeistä ei olla yhtä mieltä.
- Noin 3000 Suomen arviolta 10000 saamelaisesta puhuu äidinkielenään jotain kolmesta saamen kielestä.
- Saamelaiset ovat Euroopan unionin alueen ainoa alkuperäiskansa.
- Saamelaisilla on kulttuuriautonomia, jota toteuttaa Saamelaiskäräjät. Vaalit ovat neljän vuoden välein.

[Lue myös teksti
saamelaisten asemasta](#)